

Út a teljességhez

A betegség jelentése és jelentősége

* * *

Aki beteg – orvoshoz fordul. Gyógyulni akar, az orvos pedig gyógyítani. S a közös munkálkodás, a betegség „legyőzésének” harci mámorában egyikük sem teszi föl a kérdést: mit jelent a betegség? Miről árulkodik a tünet? Ez a könyv éppen e kérdésekre keresi és adja meg a maga sajátosan új válaszait. Minden betegség valamilyen lelki konfliktus testi megjelenési formája – állítják a szerzők. Gyötörjön bennünket akár fogfájás vagy bélhurut, asztma vagy reuma, viszketegség vagy magas vérnyomás – mindezek háttérében pszichés zavarok állnak. Sőt, még az országúti balesetek sem történnek „véletlenül”.

A cél tehát nem csupán a betegség „meggyógyítása”, nemcsak a fizikai-fiziológiai működésünkben bekövetkezett „hiba” kijavítása, hanem a betegség szimbolikájának feltárása és a páciens alapvető problémájának megoldása. Vagyis a teljesség felé vezető utat mutatja meg a könyv; azok számára készült, akik valóban szembe akarnak és mernek nézni önmagukkal – betegségükkel és azzal, amiről ez a betegség árulkodik.

I. RÉSZ

A betegség és a gyógyulás megértésének elméleti feltételei

* * *

1. Betegség és szimptóma

Az emberi elme
A valódi tanítást nem fogja föl.
Mégis mily szívesen
Vitáznátok velem
Ha kétségeitek vannak
És semmit sem értetek.

Yoka Daishi „Shodoka”

Oly korban élünk, melyben a modern orvostudomány naponta képesíti el a laikust csodával határos lehetőségeivel és eredményeivel. Ugyanakkor egyre erősödnek azok a hangok, amelyek ezzel a szinte mindentudó modern orvostudománnyal szemben bizalmatlanságnak adnak kifejezést. Egyre növekszik azoknak a száma, akik lényegesen nagyobb bizalommal fordulnak a természetgyógyászat ősi vagy modern módszerei vagy a gyógyítás művészetének homeopátiás módja, mint magasan fejlett orvostudományunk felé. A kritikának sokféle alapja lehet – a mellékhatások, a tünetváltás, az emberiség hiánya, a költségek robbanása és számos más probléma –, a bírálat tárgyánál sokkal érdekesebb azonban, hogy egyáltalán feltámadt ez a kritika. Még mielőtt ugyanis a bírálatok racionális feldolgozásához kezdenénk, támad egy olyan homályos érzésünk, hogy valami még sincs rendben, hogy a bejáratott út, dacára annak, vagy éppen amiatt, hogy következetesen van kiépítve, nem vezet a remélt célhoz. Az orvostudománnyal kapcsolatos ellenérzés sokunkban – köztük sok fiatal orvosban is – közös. Hamar szertefoszlik ez a közösség, ha az új, konkrét alternatív megoldások kerülnek szóba. Egyesek az orvoslás szocializálásában, mások a kemoterápia természetes, növényi gyógyszerekkel való helyettesítésében vélik megelni az üdvösség útját. Míg egyesek minden probléma megoldását a sugárzás kutatásában látják, mások a homeopátiára esküsznek. Az akupunktúrát gyakorlók s a góckutatók azt követelik, hogy az orvosi szemlélet forduljon a testi folyamatok megítélésében a morfológiai szintről az energetikai szint felé. Az akadémikus orvostudományon kívül rekedt irányzatokat és módszereket együttesen szívesen nevezik holisztikus orvostudománynak; ez azon törekvéseket jelenti, amelyek amellet, hogy nyitottak az orvosi módszerek sokfélesége előtt,

semmiképpen nem akarják szem elől téveszteni a *teljes* embert mint testi-lelki egységet. Időközben ugyanis majdnem mindenki felismerte, hogy az akadémikus orvostudomány az embert mint teljességet szem elől tévesztette. A kutatás alapkonceptiója, a specializáció és az analízis, a részletek egyre kimerítőbb s egyre pontosabb ismeretével, szükségszerűen egyre inkább háttérbe szorította az embert.

Ha az orvostudományban folyó, egyébként meglehetősen frissítő vitákat s mozgásokat figyeljük, hamarosan feltűnik, hogy ezek a viták mennyire csak a különböző módszerekre s azok működésére korlátozódnak, s mily kevésbé szólnak az orvostudomány elméletéről, illetve filozófiájáról. Bár az orvostudomány a legnagyobb mértékben a konkrét gyakorlati teendőkből él, minden tevékenységében – tudatosan vagy tudattalanul – a mögötte álló filozófia fejeződik ki. A modern orvostudomány nem cselekvési lehetőségein bukik el, hanem azon a világrépen, amelyre – a legteljesebb csendben s minden reflexió nélkül – cselekvéseit építi. A modern orvostudomány saját filozófiáján bukik el, pontosabban: a filozófia hiányán. Az orvosi tevékenységet mindeddig csak a funkcionalitás és a hatékonyság orientálta; a tartalmi aspektusok hiánya feljogosítja a kritikát az „embertelenség” vádjára. Bár ez az „embertelenség” sok konkrét, külső szituációban megnyilvánul, ám ez a szituációk további funkcionális változtatásán keresztül nem hárítható el. Az orvostudomány beteg, s e betegségnek sok tünete van. Azonban, miként a többi páciens, az orvostudomány sem gyógyítható tüneteinek orvoslásával.

Az akadémikus orvostudomány kritikusaik és az alternatív gyógymódok hirdetőinek többsége mégis – egészen magától értetődően – magáévá teszi az orvostudomány világrépét és céljait, s teljes energiáját a formák (módszerek) megváltoztatására fordítja.

Könyvünkben a betegség és a gyógyulás kérdéskörét új módon közelítjük meg. Egyáltalán nem áll szándékunkban az e területen megszokott, hagyományos s mindenki által oly megingathatatatlannak hitt alapértékeket átvenni. Ezért is nehéz és veszélyes a vállalkozásunk: ugyanis nem kerülhetjük el, hogy kíméletlenül utána ne menjünk olyan kérdéseknek is, amelyeket kollektív tabu óv a vizsgálódástól. Tudatában vagyunk annak, hogy ezzel olyan irányba lépünk, mely nem vág egybe az orvostudomány fejlődésének irányával. Szemléletmódunk jegyében több gondolati lépcsőt átugrunk, ennek feldolgozása az orvostudományra vár. Mindennek mély megértése előfeltétele annak, hogy a könyvünkben található koncepciót tartalmilag követni tudják majd. Ezért írásunkkal nem a kollektív orvostudományhoz, hanem olyan egyénekhez fordulunk, akik a személyes belátás tekintetében a (kissé rest) kollektív fejlődésnek némileg elébe vágunk.

A funkcionális folyamatoknak önmagukban sosincs értelmük. Egy esemény értelme az értelmezés során derül ki, amikor is a dolog jelentése megismerhetővé válik. Így például elszigetelten szemlélve a higanyoszlop emelkedése egy üvegcsőben tökéletesen értelmetlen; ha azonban ezt az eseményt a hőmérséklet-változás kifejezéseként értelmezzük, a folyamat jelentőségteljes lesz. Ha felhagyunk azzal, hogy a világ eseményeit és sorsunkat értelmezzük, létünk jelentéktelenségbe, értelmetlenségbe süllyed. Ahhoz, hogy értelmezni tudjunk valamit, olyan vonatkoztatási keretre van szükségünk, amely kívül esik azon a szinten, amelyen az értelmezendő esemény manifesztálódik.

Ennek megfelelően anyagi, formális világunk folyamatai is csak akkor értelmezhetők, ha az értelmezésben segítségünkre van egy metafizikus vonatkoztatási rendszer. Csak akkor lesz jelentőségteljes s értelmes számunkra a formák látható világa, ha „hasonlattá válik” (Goethe). Amint a betűk és a számok is csak formális hordozói a mögöttük lévő ideának, minden *látható*, konkrét és funkcionális dolog egy idea kifejezése, s így közvetítő a láthatatlan világába is. E két területet röviden formának és tartalomnak is nevezhetjük. A formában kifejezésre jut a tartalom, s ezáltal a formák *jelentőség-teljesek* lesznek. Azok az írásjelek, amelyek nem közvetítenek ideát és jelentést, értelmetlenek, üresek maradnak számunkra. Ezen a jelek legtárgyilagossabb elemzése sem változtathat. Teljesen világos és érthető ez a művészetben is. Egy festmény értéke nem függ a felhasznált vászon és festék minőségétől, a kép anyagi alkotórészei csak a művész által alkotott belső kép ideájának hordozói, közvetítői. A vászon és a festék csak az amúgy láthatatlan láthatóvá tételét szolgálja, ezáltal egy metafizikai tartalom fizikai kifejezési formája.

Egyszerű példáinkkal csak e könyv módszerének megértéséhez kívántunk segítséget nyújtani; ahhoz a módszerhez, amely a betegség és a gyógyulás témáját *értelmezve* szemléli. Ezzel szándékosan és egyértelműen kilépünk az „orvostudomány” területéről. „Tudományosságra” nem tartunk igényt, kiindulópontunk teljesen más – ebből következik az is, hogy szemléletmódunkat tudományos okfejtés vagy kritika nem sértheti. Szándékosan hagyjuk magunk mögött a tudományos kereteket, mivel azok a funkcionális szintre korlátozódnak, s ezzel párhuzamosan megakadályozzák, hogy a dolgok jelentősége és értelme áttetszővé válják.

Eljárásunk nem a megrögzött racionalistákhoz és materialistákhoz szól, hanem azokhoz, akik készek az emberi tudat kusza és korántsem mindig logikus ösvényeit járni. Az emberi lélek területén tett utazásunkban segítségünkre lehet a képszerű gondolkodás, a fantázia, az asszociáció, az irónia és az, ha van fülünk a nyelvben rejlő rejtett jelentések megértésére. Ahhoz, hogy utunkat bejárhassuk, képesnek kell lennünk elviselni az ambivalenciát, a paradoxonokat, és nem szabad kikényszerítenünk az egyértelműséget azáltal, hogy az egyik pólust azonnal megsemmisítjük a másik javára.

Mind az orvostudomány, mind a népnyelv különböző *betegségekről* beszél. A köznyelvi szóhasználat igen világosan rámutat arra a szélesen elterjedt félreértésre, amely a *betegség* fogalma mögött húzódik meg. A betegség olyan szó, amelyet tulajdonképpen csak egyes számban használhatunk, a többes szám: *betegségek*, éppen olyan értelmetlen, mint az egészség többes száma: *egészségek*. A betegség és az egészség olyan fogalmak, amelyeket csak egyes számban használhatunk, hiszen az ember állapotára vonatkoznak, és nem szervekre vagy testrészekre, amint az mindennapos a mai nyelvhasználatban. A test sosem beteg vagy egészséges, a testben csak a tudat információi fejeződnek ki. A test semmit sem tesz magától, erről mindannyian meggyőződhetünk, ha megtekintünk egy holttestet. Az élő ember teste működését éppen annak a két nem anyagi természetű instanciának köszönheti, melyet tudatnak (léleknek) és életnek (szellem) nevezünk. A testben a tudat információi manifesztálódnak, s válnak ezáltal láthatóvá. A tudat úgy viszonyul a testhez, mint a rádióműsor a rádióvevőhöz. Miután a tudat nem anyagi jellegű, önálló minőség,

természetesen független a test bármely termékétől, sőt annak lététől is. Ami egy élőlény testében történik, mindenkor egy megfelelő információ kifejezése, illetve egy megfelelő kép összesűrűsödése (a kép görögül *eidolon*, s ez megfelel az „idea” fogalmának is). Az, hogy a pulzus, a szív bizonyos ritmust követ, hogy a test hőmérséklete állandó, hogy a mirigyek hormonokat ürítenek vagy a test ellenanyagokat termel, nem magyarázható magából az anyagból. A test működése összességében azoktól az információktól függ, amelyeknek kiindulópontja az emberi tudat. A legkülönbözőbb testműködések harmonikus összjátéka során jön létre azután az a minta, amelyet *egészségnek* nevezünk. Ha valamely testfunkció letér a pályáról, ezzel többé-kevésbé ezt a harmóniát veszélyezteti, ezért ilyenkor *betegségről* beszélünk.

A betegség tehát azt jelenti, hogy letértünk a harmónia útjáról, illetve kérdésessé tettünk egy addig kiegyensúlyozott rendet (később látni fogjuk, hogy más szemszögből a betegség tulajdonképpen ennek az egyensúlynak a helyreállítása). A harmónia zavara azonban a tudatban, az információk szintjén áll fenn, a testben csak *megmutatkozik*. A test ily módon csak egy megjelenítési vagy megvalósítási szint, amely a tudatban lejátszódó folyamatokat és változásokat tükrözi. Miként az anyagi világ sem más, mint színpad, amelyen az ősképek formát öltenek, s ezáltal *példázat*, analóg módon a test sem más, mint az a színpad, amelyen a tudat képei jelennek meg. Így, ha egy ember tudati világa *kizökken egyensúlyából*, ez testi tünetekben lesz *látható* és átélhető a számára. Félrevezető tehát azt állítani, hogy a test beteg; beteg csak az ember lehet – s *betegsége* testében jelentkezik tünetként. (Ha egy tragédiát bemutatnak, akkor sem a színpad tragikus, hanem a darab!)

Sokféle tünet létezik – de mindegyik ugyanazt a történést fejezi ki; azt, amit *betegségnek* nevezünk, s ami mindig is az emberi tudatban játszódik le. Tudat nélkül a test nem élhet s így „beteg” sem lehet. Itt szeretnénk tisztázni, hogy szemléletünkben nincsen helye a betegségek ma szokásos osztályozásának – szomatikus, pszichoszomatikus, pszichés és elmebetegségekre. E felosztás a betegségek megértését sokkal inkább akadályozza, mintsem megkönnyítené.

Szemléletmódunk leginkább a pszichoszomatikus modellnek felel meg, mindenesetre azzal a különbséggel, hogy mi ezt a látásmódot használjuk *minden szimptóma* esetében, s kivételt nem ismerünk el. A „szomatikus”/„pszichés” különbségtétel legfeljebb arra a szintre vonatkozhat, amelyen valamely tünet manifesztálódik – nem használható azonban a *betegség* lokalizálására. Az „elmebetegség” ókori fogalma teljességgel félrevezető, az *elme (szellem)* nem tud megbetegedni – a betegségek e csoportjában olyan tünetekről van szó, amelyek a psziché, tehát az emberi tudat szintjén manifesztálódnak.

Könyvünkben a betegség olyan egységes képének kidolgozására törekszünk, melyben a „szomatikus”/„pszichés” különbségtétel legfeljebb a tünet domináns megjelenési szintjére vonatkozik.

Azzal, hogy fogalmi különbséget teszünk a betegség (tudati szint) és a tünet (testi szint) között, a betegséggel kapcsolatos szemléletmódunk szükségszerűen eltolódik a ma közkeletű módszerekről, azaz a testi történések analíziséről a pszichés területnek ebben az összefüggésben ma korántsem közkeletű vagy megszokott vizsgálatára. Úgy járunk el, mint

az a kritikus, aki a rossz színművet nem a díszlet, a berendezés vagy a színészek elemzésén, megváltoztatásán keresztül kívánja megközelíteni, hanem közvetlenül a darabot magát vizsgálja.

Ha valakinek valamely tünet manifesztálódik a testében, ez (többé-kevésbé) magára vonja az illető figyelmét, s ezzel megszakítja addigi életútja folyamatosságát. A tünet jelzés, amely magára irányítja figyelmünket, érdeklődésünket, energiáinkat, s kérdéssé teszi testünk addigi egyensúlyát. A tünetre oda kell figyelünk – akár akarunk, akár nem.

Életünk e *kívülről* jövő megszakítását zavarként érzékeljük, s leginkább egy a célunk: megszabadulni ettől a zavaró valamitől (*magától a zavartól*). Nem akarjuk, hogy zavarjanak bennünket – s ezzel kezdetét veszi a tünet elleni küzdelem. Ez a küzdelem azonban maga is foglalkozás, odafordulás valamihez – így a tünet mindig eléri, hogy foglalkozzunk vele.

Hippokratész óta az orvostudomány mást sem tesz, mint bebeszéli a betegnek, hogy a tünet egy többé-kevésbé véletlen jelenség, melynek *okát* funkcionális folyamatokban kell keresnünk, s e funkcionális folyamatok kutatása a tudomány feladata. Az orvostudomány gondosan kerüli a tünetek *értelmezését*, s ezzel mind a tünetet, mind a betegséget a jelentéktelenség birodalmába száműzi. Ezzel viszont a jelzés elveszíti tulajdonképpeni funkcióját – a tünetből jelentés nélküli jelzés lett.

Hogy mindezt megvilágítsuk, nézzünk egy hasonlatot: egy autó műszerfalán különböző ellenőrző lámpák vannak, amelyek akkor villannak fel, ha a gépkocsi valamelyik fontos funkcióját nem teljesíti előírászerűen. Ha tehát konkrét esetben egy út során felvillan az egyik jelzőlámpa, ennek semmiképpen sem örülünk. A jelzés arra készlet bennünket, hogy utunkat megszakítsuk. Érthető nyugtalanságunk ellenére ostobaság lenne, ha a jelzőlámpára lennénk dühösesek; végül is csak egy olyan eseményről informál bennünket, amelyet egyébként nem vettünk volna ilyen hamar észre, hiszen egy számunkra „láthatatlan” területen zajlik. Így a jelzőlámpa felvillanása arra készlet bennünket, hogy kihívjunk egy autószerelőt, s beavatkozásával elérjük, hogy a lámpa ne villogjon többé, s így nyugodtan utazhassunk tovább. Ugyanakkor igencsak haragudnánk az autószerelőre, ha célunkat – vagyis hogy a lámpa ne égjen – úgy valósítaná meg, hogy kicsavarná az égőt. Bár a jelzőlámpa nem villogna többé – s mi tulajdonképpen ezt akartuk –, megítélésünk szerint a módszer, amely az eredményhez vezetett, mégis túlságosan felületes lenne. Ésszerűbbnek tartjuk, ha a lámpa felvillanását feleslegessé tesszük, ahelyett hogy megakadályoznánk. Ehhez azonban el kell szakadnunk gondolatban a lámpától, s a mögötte lévő berendezésekre kell összpontosítanunk, hogy rájövünk, tulajdonképpen mi *nincs rendben*. A jelzőlámpa felvillanásával csak figyelmeztetni akart bennünket, hogy ezt a kérdést feltegyük.

Ami példánkban a jelzőlámpa volt, témánkban az a tünet. Bármilyen manifesztálódjék is tünetként a testünkben, az mindig egy láthatatlan folyamat látható kifejeződése, mely jelző funkciója által arra kíván figyelmeztetni bennünket, hogy szakítsuk meg utunkat, mert valami nincs rendben, s kérdezzünk rá, mi is az. Itt is ostobaság *haragudni* a tünetre, s éppenséggel abszurd, ha úgy akarjuk kikapcsolni, hogy megakadályozzuk manifesztációját. A tünetet nem kell megakadályozni megjelenésében, hanem feleslegessé kell tenni. Ehhez azonban

tekintetünket el kell fordítanunk a tünetről, s *mélyebbre* kell néznünk, hogy megtanuljuk megérteni, mi az, amire a tünet figyelmeztet.

Az orvostudomány problémája éppen az, hogy képtelen erre a lépésre, minthogy túlságosan is megigézte a tünet. Ezért aztán azonosnak tartja a tünetet és a betegséget, azaz, nem tudja a formát a tartalomtól elválasztani. Így költséges technikáival kezeli az emberi szerveket és testrészeket – és sohasem az embert, aki beteg. Alig várja, hogy elérkezzék az az idő, amikor minden tünetet csírájában tud elfojtani, s nem kérdi, lehetséges-e, értelmes-e ez a cél. Elképesztő, milyen kevéssé tudja kijózanítani őt a valóság e meglehetősen kérdéses célra irányuló hajtóvadászati eufóriájából. Végül is a betegek száma az úgynevezett modern, fejlett orvostudomány színre lépésével még az egy százalék törtrészével sem csökkent. Időtlen idők óta ugyanannyi a beteg – csak a tünetek változnak. E kijózanító ténytet olyan statisztikákkal próbálják elködösíteni, amelyek csak meghatározott tünetcsoportokra vonatkoznak. Így például büszkén kijelentik, hogy legyőzték a fertőzőes betegségeket, anélkül hogy egy szóval is említenék, melyek azok a tünetek, amelyek mind jelentőségük, mind gyakoriságuk tekintetében ugyanezen időszakban megszorodtak.

Egy szemlélet csak akkor lehet őszinte, ha tünetek helyett a „betegséget mint állapotot” vizsgálja, mert ez az állapot bizony nem szorult vissza, s biztossággal mondhatjuk, hogy a jövőben sem fog visszaszorulni. A betegség állapota, éppúgy, mint a halál, mélyen az emberi létben gyökerezik, s ártatlan funkcionális trükkökkel nem lehet az emberi világból kiiktatni. Ha a betegség és a halál nagyságát, méltóságát felfognánk, ennek fényében azt is látnánk, milyen nevetséges és korcs minden erőfeszítésünk, amely a fentiek legyőzésére tör. Természetesen védekezhetünk, amennyiben illúzióinkat nem adjuk fel, s továbbra is hiszünk saját nagyságunkban, mindenhatóságunkban, s a betegséget és a halált pusztá funkciókká degradáljuk.

Foglaljuk össze még egyszer: a betegség olyan emberi állapot, amely arra utal, hogy az érintett személy tudatában valami nincs *rendben*, illetve nem *harmonizál*. A belső egyensúly elvesztése a testben tünetként manifesztálódik. A tünet ezáltal jelzés s információhordozó, amely fellépésével életünk addigi folyását megakasztja, s arra kényszerít bennünket, hogy figyelmet szenteljünk neki. A tünet azt jelzi, hogy *emberként, lelkes Lényként* vagyunk betegek, azaz, belső lelki erőink zökkentek ki egyensúlyukból. A tünet tudatja velünk, hogy *valamire szükségünk van*. „Mire van szüksége?” – kérdezték régebben a beteget, de az mindig azzal válaszolt, amije volt: „Fájdalmaim vannak.”

Manapság már áttértek arra, hogy rögtön azt kérdezik: „Mi a baja?” Ha közelebbről megvizsgáljuk, ez a kétféle kérdésseltevés – egyszer, hogy „Mire van szüksége?”, másodjára, hogy „Mi a baja?” – igen tanulságos. Mindkettő találó a beteg esetében. A betegnek ugyanis mindig szüksége van valamire, méghozzá tudati szinten – ha nem lenne szüksége semmire, *egészséges* lenne, azaz egész és teljes. Ha azonban boldogulásához szüksége van valamire, akkor nem teljes, tehát beteg. E betegség a testben abban a tünetben mutatkozik meg, amellyel a páciens bír. Így az, amivel valaki bír, kifejezi azt, amire szükség lenne, amivel tehát *nem bír*. A tudatosság hiánya tünetet termel.

Ha valaki felfogta a betegség és a tünet közötti különbséget, egy csapásra megváltozik a betegséggel kapcsolatos alapállása, viszonya a betegséghez. A tünetben többé nem esküdt ellenségét látja, melynek legyőzése, megsemmisítése elsődleges célja, hanem felfedezi benne a partnert, aki segítségére lehet abban, hogy megtalálja azt, amire *szüksége van*, s így a betegséget mint állapotot győzze le. A tünet egyfajta tanító, aki segítségünkre van abban, hogy saját fejlődésünkkel, tudatossá válásunkkal törődjünk, ugyanakkor szigorú s könyörtelen, ha e fenti törvényt figyelmen kívül hagyjuk. A betegségnek egyetlen célja van: hogy egészségessé váljunk.

A tünet közölheti velünk, mi hiányzik ehhez – ez azonban feltételezi, hogy értsünk a tünetek nyelvén. E könyv feladata segíteni, hogy ismét elsajátítsuk a tünetek nyelvét. *Ismét elsajátítsuk* – mondtuk, mert ez a nyelv régóta létezik, s nem kell feltalálni, csak *megtalálni*. Nyelvünk teljes egészében *pszichoszomatikus*, ami annyit jelent, hogy a nyelv ismeri a test és psziché összefüggéseit. Ha újra elsajátítjuk, hogyan kell meghallanunk nyelvünk e *kétértelműségét*, hamarosan meghalljuk s meg is értjük tüneteink beszédét. Tüneteink többet s fontosabbat közölnek velünk, mint embertársaink, mert intimebb partnerek, teljességgel hozzánk tartoznak, s ők az egyedüliek, akik valóban ismernek bennünket.

Azt az őszinteséget viszont, amely ezáltal létrejön, nem könnyű elviselni. Legjobb barátunk sosem merné a valóságot oly kendőzetlenül s őszintén szemünkbe mondani, amint azt tüneteink teszik. Nem csoda hát, ha a tünetek nyelvét elfelejtettük – az őszintétlenség ugyanis mindig kellemesebb! Ám tüneteink nem tűnnek el pusztán attól, hogy *melléhallunk*, vagy *nem értjük meg* őket. Valamilyen módon mindig foglalkoztatnak bennünket. Ha elég bátorságunk van hozzá, hogy hallgassunk rájuk, hogy kommunikációba lépünk velük, tévedhetetlen tanítóink lesznek a valódi gyógyulás felé vezető úton. Azzal, hogy tudunkra adják, mi hiányzik nekünk, hogy megismertetnek azzal, amit tudatosítanunk és integrálnunk kell, esélyt kínálnak arra, hogy tüneteink a tanulás és a tudatosulás folyamatában feleslegessé váljanak.

És ebben rejlik a különbség a *betegség leküzdése* és a *betegség transzmutációja* (átváltoztatása) között. A tünet leküzdése sosem vezet gyógyuláshoz, ahhoz kizárólag a betegség transzmutációja révén juthatunk el. A gyógyulás, az egészség már nyelvi síkon is azt előfeltételezi, hogy *egészségesebbek*, azaz *egészebbek*, *teljesebbek* lettünk. (Tehát *közelebb kerülünk az egészhez, a teljeshez*.) A gyógyulás tehát mindig ehhez az egészhez, a tudat eme teljességéhez való közeledést jelenti, amit megvilágosodásnak is nevezünk. Tudatunk tágulása nélkül a gyógyulás nem lehetséges, hiszen a gyógyulás mindig valami *hiányzó* tudati bekebelezését jelenti. A betegség és a gyógyulás olyan fogalompár, mely kizárólag a tudatra vonatkozik, a testre nem alkalmazható – a test nem lehet sem beteg, sem egészséges. A testben csak a megfelelő tudatállapotok tükröződnek.

Egyedül ezen a ponton kapcsolódunk az akadémikus orvostudomány kritikájához. Az orvostudomány gyógyulásról beszél anélkül, hogy bármiféle figyelmet szentelne annak a szintnek, amelyen a gyógyulás egyáltalán megvalósulhat. Nem szándékunk bírálni az orvostudomány kezelési módszereit mindaddig, amíg nem köti össze őket a gyógyulás igényével. Az orvosi kezelés pusztán funkcionális intézkedésekre szorítkozik, s mint ilyen se

nem jó, se nem rossz, mindössze egy lehetséges beavatkozás az anyagi síkján. Ezen a síkon az orvostudomány egyrészt megdöbbenően jó; módszereit teljes egészében legfeljebb magunk részéről és sohasem mások számára kárhóztathatjuk. Emögött ugyanis az a probléma áll, hogy a világot vajon funkcionális intézkedésekkel akarjuk-e megváltoztatni, vagy az ilyen eljárás illuzórikus volta már lelepleződött előttünk. Aki egyszer már átlátott a szitán, nem kell feltétlenül tovább játszsa a játszmat (bár semmi sem szól ellene!), ahhoz azonban nincsen joga, hogy azért, mert ő maga esetleg nem igényli ezt többé, másoktól is megvonja – végső soron az is előrevisz, ha szembesülünk illúziókkal!

Bennünket tehát kevésbé érdekel, ki mit tesz, sokkal inkább az, hogy mennyire tudatosan teszi, amit tesz. Aki álláspontunkat megértette, észre fogja venni, hogy bírálatunk ugyanannyira vonatkozik a természetes gyógymódra, mint az orvostudományra, ugyanis a természetes gyógymód is funkcionális intézkedésekkel próbál „gyógyítani”, a betegséget megakadályozni, s *egészséges életről* beszél. Filozófiája ugyanaz, mint az orvostudományé, csupán *kevésbé mérgezők* s valamivel *természetesebbek* a módszerei. (Kivételt képez a homeopátia, amely sem az orvostudományhoz, sem a természetes gyógymódhoz nem tartozik.)

Az ember útja a tökéletlenségből a teljességbe – a betegségből a gyógyulásba, a kegyelem állapotába vezető út.

A betegség nem véletlen – s ezért kellemetlen zavar – ezen az úton, hanem maga az út, amelyen az ember a teljesség felé közelít. Mennél tudatosabban szemléljük ezt az utat, a betegség annál inkább betölti célját. A mi szándékunk nem az, hogy legyőzzük, hanem hogy használjuk a betegséget; ahhoz azonban, hogy ezt megtehessük, folytatnunk kell vizsgálódásunkat.

/Thorwald Dethlefsen – Rüdiger Dahlke: Út a teljességhez – részlet/